

ХАНТЫ ЯСАҢ

19 декабря 2019 года

№ 24 (3540)

www.khanty-yasang.ru

Основана 1 ноября 1957 года

ВЭНТ ШУШИЙН ВЭЛТЫ АЙЛАТ НЕ

Людмила Кечимова Дана пухиел, Сергей Хомаказович ащел
па Борис рэтна яйл пида

И. Самсонова верум жур

Шуши мир күтн имет ики-
лад иты вўды верата вўянт-
лдат. Когалым вош пўңалн
65-кем верста вўшн и пелак
ханты, и пелак юрн айлат не
Людмила Кечимова, ащел
опрац нем Айваседа, вэнт
кэрт верас. Апраң Людмила
15-кем ол «Лукойл Западная
Сибирь» мўв илпийн тащ
вўты тэхийн рэпитл. Ипўш
нумас верас крестьянско-
фермерской тэхии пўншты.
Сэрханл районан ар хуят
юкан вўды тащ тайдлат.

Кашаң вера вўянтты ел-
пийн щии олаңан тэса уша
верты мосл. Айлат неңа
там верн ашел – Сергей
Хомаказович Айваседа вера
нетас. Вэнт кэртан дыв хот,
лупас омассат, пуслан вар лэ-
щатсат. Вўдэт Нуви санхум
районан Вўтвошн лэтсат.

Щиты айкемн щии вэсат,
вўдэт лавалман. Там ванан
С.Х. Айваседа хўв панта ма-
нас. Па хути верты, вэлупсэв
елды щии манл.

Кашаң йилдуп вера вух
мосл. Людмила грант вух
эша павтас. Щии вухие унтасн
ашел па яйнаңл вўдыдал па-
та пэшас каратсат. Щит ищи
вэн вер. Вантэ, мет олаңан
вэнтан юх эватты, юх карлад
нух хупитты па яма воңхты,
и тэхия талты па эхат аңқал
доньшты юпийн юхат щив
паватты. Щиты вўдэт хота-
на йилдат.

Щии тумпи Л. Айваседа увас
мир вэлупсы вошаң па мойң
эха ванлтал. Тэх пурай
вэнт кэртала и хатла мойң
эх юхтыйлдлат: вўды эхалн
яңхлат, лорн хўл каталдат
па щии юпийн хошум йиңк
кавартлат па делат.

Ирина САМСОНОВА

Рэпитты верӑт вантман тӑйдыйт

Ёмвошӑн округев ёмӑнхӑтӑдн Югра мӑв губернатор ими Наталья Комарова, Дума кӑща хӑ Борис Хохряков, Югра мӑв хӑваттӑйн рӑпата мӑты тӑхи кӑща ики Александр Кобанов па округ луваттӑйн профсоюзӑт кӑща Фӑдор Сиваш 2020-2022-мит олӑт хӑватн кашащты непека ёш пос пунсӑт.

Тӑм мосты вер нема-сыя интӑм лӑщӑтсы, вантӑ, ван хӑтлуп ты-лӑщ 31-мит хӑтӑдн сы-рья ёш пос пунум неpek сухнӑл.

Кашащты неpek рӑ-патнекӑта, рӑпата мӑты тӑхи хуятӑта па Югра мӑв кӑщайта вӑн унтас тӑл. Вантӑ, рӑпатайн ты-вум вевтам верӑт кен-шӑк тӑнматты питл.

Интӑм йилпа лӑщӑ-тум кашащты неpekн сырья хӑншум рӑпата щирӑт ищисаты хӑнш-ман вӑлдӑт. Ийха лӑнӑт-

ты ки, 200 мултас рӑпата щирӑт нух хӑншсыйт.

Округ Дума кӑща хӑ Борис Хохряков ясӑт щирн, кашӑн рӑпитты хӑннехӑ пӑта щит вӑн нӑтупсы. Вантӑ, рӑпитты хӑ муй не вӑл, хуты лӑв ӑнтӑ тӑп рӑпата тӑйл, лӑв тылӑщ вух тӑса ёша павӑтл, рӑпата тӑхи йма лӑщӑтман вӑл, лӑн пурайн рӑтыщӑты хӑтлӑт тӑса мӑлдыт ки – щипурайн хӑннехӑ мет апрӑна па тӑнщирӑна рӑпитл. Кашӑн хуят щиты тӑна рӑпитты

Кашащты непека ёш пос пунсӑт

И. Самсонова верум хур

питл ки, вӑлупсӑв Югра мӑвевн елды мет ӑмща па тӑса мӑнл.

Фӑдор Сиваш ищи ясӑн вӑйлдяс. Лӑв лупӑс, хуты Югра мӑв хӑваттӑйн профсоюз тӑхия и миллионкем рӑпатнек лунман вӑл.

Щит пӑты мет вулаң вер, хӑн рӑпата мӑты тӑхет округ кӑщайт пи-ла путремӑты па тывум нӑша тӑнматты щир вӑйтсӑт.

Ирина
САМСОНОВА

Кӑсупсы верӑнтсӑв

Тӑм ол мӑн, «Хӑнты ясӑн» па «Луима сӑрипос» газетайнӑн хущи рӑпитты ёх, нявремӑт кӑтн рӑт ясӑнӑн кӑсупсы верӑнтсӑв. Айлат хуятӑт мӑн хущева 13 арат ай кина па 16 арат хӑншум путӑр китсӑт.

Видео щирн дыв рӑт ёхлӑл олӑнӑн путӑртсӑт па шуши мир поӑт хӑншум стихӑт лӑнӑтсӑт. Тӑм кӑсупсыйн хӑн-ты нявремӑт кӑтн **В. Казамкин** Варьӑган кӑрт эвӑлт нух питӑс. Кимит тӑхи – **А. Востоков**, хӑл-мит тӑхи – **Р. Рынкова** ёша павӑтсӑн. Дын Лямина кӑртӑн вӑл-лӑнӑн. Вухаль ясӑнӑн олӑн тӑхи – **К. Алгадьева** Хулимсунт эвӑлт, кимит тӑхи – **М. Ромбандеев** Ёмвош эвӑлт, хӑлмит тӑхи – **М. Кугина** Сосьва эвӑлт. Хӑншты путрӑт кӑсупсы щирн олӑн тӑхи **О. Покачева** вӑс, лӑв Русскинская кӑрт эвӑлт вӑл, ин Ёмвошн колледжӑн вӑнлтыйл. Кимит тӑхи – **А. Юмина** Ваньшавӑт кӑрт эвӑлт, хӑлмит тӑхи – **Е. Канте-**

рова Лямина кӑрт эвӑлт ёша павӑтсӑн. Вухаль ясӑнӑн олӑнмит тӑхи – **А. Вынгилева** Кимкьясуи кӑрт эвӑлт, кимит тӑхи – **С. Лелятов** Саранпауль эвӑлт, хӑлмит тӑхи – **Е. Тихонова** Саранпауль эвӑлт вӑсӑт.

Немасыя мойлупсыйн Варьӑган кӑрт эвӑлт **М. Любимов** мӑсы, лӑв юрн ясӑнӑн путӑр хӑншӑс. Вухаль нявремӑт кӑтн, ийха ар аритӑл пӑта, **А. Погорелова**, **Д. Пузина**, **П. Тальмич**, **А. Кустышева** Саранпауль эвӑлт мойлӑсыйт. Нух питум пушхӑт, кӑсупсыя рӑпатайла китум нявремӑт па вӑнлӑты хуятӑт хульева ишӑк неpekӑтн па мойлупсӑтн мӑлдыт.

Надежда ИЛЬИНА

Шуши мир вантдыйт

Увӑс мир ймӑлдыт па тӑдаңа вӑлты вер округев пӑльницайт хущи така вантман тӑйды. Кашӑн шуши хуята ипӑш ол мӑр тохтурӑта ванлтыйлдыт мосл.

Ван хӑтлуп тылӑщн Сӑрханл вош хӑлмит пӑльницайн шуши хуятӑт пӑта немасыя хӑтл верӑнтсы. Щи хӑтлӑн кашӑн хуят пӑльницая юхӑтты па тохтурӑта ванлтыйлдыт щир тӑйс.

«Мӑн щимӑш хӑтл щипӑта лӑщӑтлӑв, лӑн хӑннехӑ мӑшӑт олӑнӑн сырышӑк уша верты па мосты щирн лӑвел лек-

щитты», – лупӑс пӑль-ница мет вулаң тохтур хӑ Дмитрий Гуз.

Шуши хуятӑт иса тохтурӑтнӑмсыеванухвантсыйт, кӑлдыл вӑсыйт. Кашӑн хуята прививка олӑнӑн путӑртсы, муй пӑта щитӑт доньщты мосл.

Хӑнты ясӑна
тулмащӑс
Надежда ВАХ

Йилдуп олн тәм верәт лэщәтлүйт

Ёмвошән округ ёмәнхәтл едпийн шуши мир Ассамблея ёх кәщә Еремей Айпин мирхот әктыләс, ләдн ол мәр тўнматум верәт олаңән путәртты па уша верты, хутыса елды рәпата тәты.

Шит пәта вән мирхота округ депутат А. Филипенко, Госдума депутат неңа Т. Гоголева нәтты кәтнән: О. Рыжкова па Н. Алексеева тумпийн немасыя Югра мўв луваттыйн оса верәт тәты ёх вохсыт. Шит Югра мўв вәндата йовум ёх оса тәхи эвәлт, внутренней па внешней связят департамент хуятәт, округ луваттыйн вәндтәты па айдат ёх верәт вантман тайты неңәт, шўкщәты верәт тәса вәты ёх, Ас-угорской тәхи рәпатнекәт, Югра мўв илпи питы вуй вўты па мўв-авәт давәлты ве-

рәт тәты департамент тәхи хуятәт, айкеләт әкәтты неңәт па хәйт вәсәт.

Еремей Айпин яс-йис, хуты тәм ол шуши мирлўв эвәлт 300-кем вохты непек юхтәс. Па оләт иты мет ар пицма рәпата тәхи кәншты верәт, вәдты-холты хотәт олаңән, хутыса вәнт шушийн вәдты ёхлўв мўв илпи питы вуй па газ вўты компанияйт пида путәртты па рәпитты веритләт. Щәлдта ванкўтлы йиңк, хошум, нуви тўт мәты верәт па нәтупсы вух мәты щирәт олаңән вохты непекәт юхәтләт.

Ши тумпийн Увәс мир Ассамблея тәхи кәщә лупәс, йилдуп олн кәт поступсы нух вантды, щит шуши мир правайт вантман тайты уполномоченной хуят олаңән па Якутия мўв иты этнологической экспертиза олаңән поступсийнән.

Елды мўвтел фин-но-угорской мирәт VIII-мит конгресс олаңән путәртсы. Тәм мирхот 2020-мит олн Эстония мўвн Тарту вошн ләщәтлүй. Н. Алексеева айкеләт тәс, хуты тәм ванән вухаләт әктәщийлсәт па уша версәт, мәта ёх щив мәнләт. Щиты вухаләт мир эвәлт па хон пеләк мўва делегат щирн Н.Г. Алексеева, А.Р. Станиславец, О.С. Рыжкова, Е.В. Вьюткина

па С.С. Динисламова мәнләт. Вантты щирн па ёх мәнты ищи веритләт, тәп дывела яң щурәс мултас шойт вух сухуптәты мосл. Мәта мир хәнтәт эвәлт мирхота мәнл – худна уш әнтәм.

Щидәң союм» немуп этнокультурно-образовательной тәхи олаңән путәртсы. Ирина Белявская ләңхас, ләдн «Дети Севера» поступсыя «Дыләң союм» немпи пушхәт шуши мир культурна вәндтәты тәхи нух ат хәншсы. Мосәң, ши пурайн тәм мосты әшкола ләп ән тәхәрды па юхи хәщум оләт иты увәс нявремлўв тәта елды шуши мир верәта вәндтәты питлүйт.

**Ирина
ПОСЛОВСКАЯ**

Рәт ясңәтн киникайт хәншлүйт

Ван хәтлуп тыләщ 9-мит хәтәлн Югра мўвн вәндтәты верәт тәты тәхийн мирхот вәс. Тәта ясәң мәнәс щидәңән, муй вўрн хәнты, вухаләт па юрн щирн әшколайн вәндтүйлты ай ёх кеша киникайт хәншты мосл.

Ёмвош округн шуши мир вәндтүйлты верәт тәты не **Надежда Костылева** лупәс:

– Югра мўвн рәт ясәң 302 няврем хәтл мәр тайты 14 хотн вәндтәләт. Округ луваттыйн 26 вәндтүйлты тәхетн хәнты, вухаләт па юрн ясңәт 1721 эви, пух уша верл. Ин 2019-мит ол вўш эвәлт Ёмвошн 1-мит әшколайн ай ёх вухаләт ясәң вәндтәты питсәт. Щидәң пәта йилдуп 2020-мит олн хәнты па юрн ясәңнән әшколайтн 1-мит па 4-мит классәтн вәндтүйлты нявремәт кеша киникайт хәншты вўянты мосл. Ин лыв рәт ясәң вәндтәты непекәт ән тәйләт. Щәлдта «Мобильное электронное образование» немуп ут щирн әшколайтн

Мирхот пурайн

1-мит па 4-мит классәтн вәндтүйлты нявремәта хәнты, вухаләт па юрн ясңәта 26 урок кеша киникайт тулмащтәты мосл. Тәм непекәт рўщ ясәңән хәншман вәләт, тәп ин щитәт рәт щира павәтты рәхл. Вантә, щидәң

утәт посн вәнт кәртәтн вәдты ай тәпиет пәкләт вәндтүйлты.

Ёмвошн технологическо-педагогической колледж хуца нявремәт вухаләт ясәңа вәндтәты ими **Альбина Станиславец** ай павтәс:

– Югра мўв әшколайта 2019-мит олн сўсн вухаләт ясәң вәндтәты нявремәта әшколайтн 1-мит па 4-мит классәтн йилдуп киникайт кәтлуптәсыйт. Тәм непекәт вухаләт мир учёной ёх, няврем вәндтәты неңәт ләщәтсәт. Ин вухаләт ясәңән 5-мит па 9-мит классәтн вәндтүйлты нявремәт кеша киникайт хәншлүйт.

Ёмвош округ депутат ики **Еремей Айпин** лупәс:

– Мет йәм, щидәң тәпиелўв рәт ясңәң киникайта йиләт. Щидәң непекәт тәса ләщәтты па нявремлўв хәнты, вухаләт па юрн щирн ат путәртләт. Вәдщи питум вәндтүйлты ай ёх па урокәт рәт ясәңән уша верты питлүйт ки, ищи йәм.

Ульяна ДАНИЛО

Париж вошн рэт яснәт елды тәты верәт олаңан путәртсәт

Ван хәтлуп тыдәщ 4-мит па 5-мит хәтлән Франция мұвн Париж вошн арсыр мир рәт яснәт елды тәты верәт әхтын вән мирхота әктәщийдсәт. Тәм вәйтәнтупсын 150 мулдас яснәт наука ширн уша верты үчөной ёх па арсыр мұвәт эвәлт оса тәхет көщайт вәсәт.

Ши вән мирхотн Югра мұв көщә ими **Наталья Комарова** путәртсәлэ, муй иты Ёмвош округн интернет унтасн шуши мир яснәт уша вердайт. Дүв яснәл эвәлт уша йис, юхи хәшум оләт мәр ЮНЕСКО тәхийн рәпитты хуятәт Россия мұв пида яха лапәт вән мирхот рәт яснәт әхтын ләщәтәйдсәт. Ши тумпи дүв лупәс, муйсәр рәпатайт Югра мұвн хәнтәт, вухалят па юрнәт рәт яснәт пида вердайт. Ёмвош округн «Стойбищная школа – сад» немуп вер олаңан ай тәс. Вантэ, щимәщ ут шуши мирәт вәлты ай көртәтн питла ләщәтты. Елды Н. Комарова ай павтәс:

– Мет ям, хути интернет унтасн ин рәхл рәт яснәт вәндтәты, йис арәт, моньщәт па путрәт хәләнты. Щәлта Югра мұвн «IT-стойбище» немуп вер ләщәтсүв. Вантэ, щит ут унтасн вәнт көртәтн вәлты ай тәпиета вәнд-

тәйдты рәхл. Тәм ол мәр шуши мир вәлты 9 вәнт мұвн интернет версүв. Елды 2021-мит олн вұды лавәлман вәлты шуши мир 22 вәнт көртәтә «IT-стойбище» немуп ут омсәллүв. Ши ут унтасн көртән нявремәт вәндтәйдты веритләт. Интернет унтасн мулдты непекәт ләщәтты рәхл. Щәлта «Литературная карта Югры» немуп ут ёх пәккәт вәнтты па вәндтәты. Щәта, вантэ, Югра мұв поэтәт рәт яснәтн хәншум путрәт ай нявремәт лүңәтты питләт. Тәта немасья ләщәтман вәл непек, хута хәншман, мәта вошн, көртән Ёмвош округн, муйсәр рәт яснәтн мир путәртләт. Тәмәщ ут электронной ширн версәт па ушәң хәнты, вухаль па юрн яснәт муйкемн ёх тәйдәт. Ин тәм ут унтасн рәхл елды Югра мұв шуши мир яснәт вәндтәты па уша верты. Щимәщ рәпата Ас-угорской инс-

Н. Комарова мирхотн

титутн рәпитты хуятәт ләщәтсәт. Щәлта интернет хуват мультимедийной па электронной ширн рәт яснәтн верум азбука ай хуятәта вәндтәты рәхл. Вухаль па рүщ яснәңәнән хәншум словарь непек онлайн ут пида етәс. Ши тумпи Югра мұв ашколайта олаңмит па 4-мит класәтн вәндтәйдты тәпиет кеша вухаль ясәңән киникайт версайт. Щәлта 2020-мит олн рәт яснәтн ветмит па яртәңмит класс нявремәт кеша киникайт хәншлайт.

Наталья Комарова лупәс, хути 2020-мит олн Югра мұва рәт яснәта нявремәт вәндтәты ёх Россия мұв эвәлт хұдыева вән мирхота әктәщдәт. Дыв күтәдн ай павәтләт, муйсәр лавәрт суртәт нявремәт рәт яснәта вәндтәты верәтн тәйдәт. Елды Н. Комарова мирхотн вәлүм ёх ищи Ёмвошн питты вәйтәнтупсыя тәм хуятәт вохсәлэ.

Ши тумпи арсыр мұвәт эвәлт юхтум ёх хәрн Югра мұв вән көщә ими Наталья Комарова лупәс:

– Ёмвош округн хән-тәт, вухалят ясәңәнән хәлүм газета па ай нявремәт кеша кәт журнал вәл. Щәлта телевидение па радива хуват рәт яснәтн путәртләт. Интернет хуват рәт яснәт тәты щит ям вер, тәп нәмман тәйтты мосл – мет вудаң хуятәт щит ши ёх, хуятәт рәт яснәл вәйман тәйдәл. Ин Югра мұвн «этнокультурный банк финно-угорских народов» немуп йилуп вер ләщәтлүв. Тәм ут унтасн йис путрәт, моньщәт па ёмәңхәтләт олаңән рәт яснәтн уша верты рәхл. Вантэ, видео шуваләты пищ вәл щит ут мухты, муй иты катра мир яксәт па арисәт. Щимәщ әмәщ вер 2020-мит олн лыпәт хойты тыләщн интернета есәлләв.

Тәм мирхотн арсыр мұв эвәлт юхтум ёх путәртсәт. Ши күтн ЮНЕСКО тәхи көщә ләңкәр ики **Евгений Кузьмин** ай павтәс:

– Тәм вән мирхотн мұң рәт яснәта алюм ол мәр верум вәйтәнтупсәт олаңән ай павәтлүв па артащлүв, муйсәр нәтуп па арсыр ёх күтн рәт ясәң елды тәты, вәндтәты. Ши пәта мосл, худыева рәт яснәт ат имуртән интернет, киникайт хушпа па па тәхетн вәлдәт, нявремәт ат путәртләт. Мет вән вер – щит вәшты ёх яснәт нух алумты мосл. Дывела нәтупсы верты непекәт ләщәтты рәхл.

Париж вошн Франция мұвн рәт яснәт вән мирхота Ёмвош округ эвәлт оса тәхет көщайт, вухаль па хәнты яснәт пида рәпитты үчөной

Ас-угорской институтн рәпитты ненәт ЮНЕСКО хотн

хуятат юхтыйдсат па ма дывты иньщассалам, муйсар вулаң суртат дыв тата уша версат?

Югра мұв депутат ики **Александр Новыхов** ясаң ширн:

– Рэт яснат тәриман па вәндтаты верат олаңан тәм вән мирхот Ёмвош округ правительств хуца рәпитты хуятат, ЮНЕСКО па арсыр мир верат тәты тәхийн Россия мұвн кәпартты ёх тата ләщатсат. Кәт хәтл хәннехәйт нәмәссат, муй иты дәлн шимл мир яснат па ёх күтн и кемн ат вәлдәт па ат сашдәт. Щәлдта кашәң мұвн, хутыса кәщайт яснат вер әхтыйн рәпитләт. Тәмхәтл ЮНЕСКО тәхия луңман вәлты мұвәт күтн Россия мұв мет ар сыр-сыр нәтупсәт па вәйтәнтупсәт рәт яснат кеша ләщәтл. Юхи хәщум оләт мәр рәт яснат верат кеша Россия мұвн лапәт вән мирхот верәнтса, щи күтн хәлум ут Югра мұв унтасн вәс. Тата уша йис, муй иты елды шимл мир яснат пида рәпитты мосл, муй вұрн щимәщ ёха нәтты, муйсар поступсәт ләщәтты рәхл. Щәлдта, вантә, рәт ясаңдүв интернета ймсыева павәтты мосл, ин хуты ай ёх щәта ванкүтды вәлдәт.

Ас-угорской тәхийн Арәпитты вухаль ими, «Витсам» немуп непек есәлды кәща **Светлана Динисламова** нәхмәс:

– Тәм вән мирхотн ар әмәщ вер яснат олаңан ёх путәртсәт. Мет шопәң, хәннехәйт лупсәт щи олаңан, муй вұрн компьютер нәмәсц па муйсар нумсәт тәйл. Щәлдта наука ширн арсыр яснат әхтыйн верум утәт ин интернета верлайт. Щи күтн лапәт шурәс ветсот яснатн арсыр мир мұв лұваттыйн путәртләт, тәп шимл мир сый нюр интернет

хуца әнтәм. Мет йма тәп английской ясаң интернет хува арсыр шир тәйл. Щи ширн мұң шимл мир ясаңдүв па ёх күтн нюр хәсда вәлдәт. Ин щи верат әхтыйн елды рәпитты мосл. Мет нумәса питәс Индия мұв ики Прабакара Рао лупум яснат, дүв ширәлн, Индия мұвн арсыр мир вәлдәт па дыв сыр-сыр яснатн путәртләт. Щи күтн Индонезия хуца 17 шурәс мұв пайн и шурәс 340 арсыр ай мир вәлдәт па хулығыа дыв рәт ясаңдал тәйләлал. Щиты Папуа мұв пайн мир 395 ясаңан путәртләт па Ява немпи мұв пайн яң арсыр ясаңан мир вәлдәт. Тәп дыведа бахса немпи ясаңан тәп мосл путәртты. Вантә, хулығыа непекәт, поступсәт тәп тәм ясаңан етләт. Щи кеша дыв рәт ясаңдала мосты непекәт тулмащтәләт. Щәлдта дыв мұв ашколайдалн арабской, английской, японской па па яснат нывремәт вәндәләт.

«Щәлдта тәмхәтл итәх ёх ухамтыйлдәт па мұв яснат вәндәтәлн. Мет тәса па йма мосл әңки миюм рәт ясаң вәты па вәндәтаты», – лупәс Индия мұв ики Прабакара Рао.

Щи тумпи арсыр Ёмвош округ шуши мир вәлупсы ванлтәсәт. Йис пурмәсәт шавиман тәйты «Торум Маа», «Югра дьлнуптәты» тәхеңан кәща ими **Людмила Алфёрова** хәнтәт, вухалят па юрнәт йис вәлупсы олаңан ай павтәс. Путәртсәлдә, муй иты оса тәхи Югра мұв правительств па Россия мұв кәщайт пида рәпитл. Щи тумпи арсыр хуят әкмум хәрн юрн хот верман вәс. Щәта кашәң мойң хуят увәс мир йис ёрнәсәт, юнтутәт па па утәт вантты кәм тәйс. Щәлдта йис пурмәсәт шавиман тәйты «Торум

ЮНЕСКО хотн ванлтупсыин

У. Данило верум хурат

Маа» тәхийн рәпитты хә **Анатолий Брусницын** мойң ёха әмәщ верман юх эвәлт вүлэт верәс. Югра мұв ёнтәсты не **Елена Цуркан** дывты әл ювәрмум акань верты вәндтәслә. Итәх ёх аканят версәт па әмәщ пәта пәнән вүслад.

Щи тумпи мұң хәнты, вухаль па юрн мирев нюки хот пұңәлн интернет хуваат мир олюпән хурат хәншты ики Геннадий Райшев олаңан уша версәт. Щәлдта мойң хуятат интернет унтасн Югра мұва яңхемийдсәт. Юрн хотәв кимәлн Асугорской «Хәтл» немуп театр ёх дұңәлтупәт ванлтәсәт. Хәнты па вухаль ясаңнән дыв арәт арисәт. Щәлдта сәрханл мұв хәнты не **Вера Кондратьева** рәт яснәлн арийс па якәс.

Щәлдта Югра мұв вән кәща ими Наталья Комарова Париж вошн вәлты рұщ мир тәхи кәща Константин Волков па па хуятат пида вәйтәнтәлдәс. Тыв юхтум ёх яха шай яньщман арсыр верат олаңан путәртсәт. Н. Комарова Франция мұвн вәлты рұщ мира лупәс:

– Ёмвош округн немасыа хәнты, вухаль па юрн мир яснат вәндәтаты па уша верты щира Ас-угорской институт рәпитл. Щи тумпи Югра

мұв творчества хотн йис арәт, моньщәт па путрәт реестр щира ләщәтман вәлдәт. Щәта рәхл уша верты, мата ёх рәт яснатн ариләт йис арәт. Щәлдта Югра мұвн мойң ёх юхтыйлды кеша ар тәхи ләщәтман вәл, нын ищи мұң мұвева юхтылаты.

Елды рұщ граф ики **Пётр Шереметев** ясаң эвәлт уша йис, дүв Россия мұв луваттыйн мира нәтман вәл. Ин па Югра мұв ёх пида ләнхал культура верат әхтыйн рәпитты. Франция мұвн рұщ мир яха луңман вәлты оса тәхи кәща ики **Георгий Шепелев** лупәс, хуты мұң ийха финно-угорской мир вәлупсы яснат вәндәтаты пәклүв. Щи вера Франция па Югра мұвнән ай ёх хушләлүв.

Тәм вәйтәнтупсыин ма, «Югра дьлнуптәты» тәхи кәща ләнқәр не **Ульяна Данило**, хәнты мир рәт ясаңан йилпа верум суртат олаңан ай павәтсум.

Округев вән кәща ими **Наталья Комарова** Париж вошн Франция мұвн нуви тūt вұщитты верат тәты тәхи кәща **Дидье Уссан** пида яха елды рәпитты кеша кашащты непек хәншсәңан.

Ульяна ДАНИЛО

Угут кэртэң пэльніца

О.Л. Сухова

Угут кэрта яңхемн ма пэльніцайн вулаң тохтур ими Ольга Сухова па нявремат лекцитты не Ирина Арапова пила путартсум. Лын пэльніца, тохтурат, рэпатайдал па нўшайдал олаңан путартсаңан.

– Ольга Леонидовна, еша путарта тэм пэльніца олаңан.

– Угут кэртэң пэльніца далаь юпийн лыпат енумты тылащ 26-мит хатдан 1946-мит одн рэпитты олнитас. Тэм пэльніца хотэвн 1998-мит ол вўш эвэлт рэпитлүв, муй ширн веритлүв, кашаң ол ийдпатлүв.

Ийха лўнаатты ки, мўң тохтурлүва 56 шурас квадратной километра хўват яңхты мосл. Вантэ, шуши мирлүв Ай па Вэн Юхан хонаңан вўт кэртатн вэлдат. Малоюганской кэртан ФАП вэл, ши тумпи тэм ванан Каюково кэртан иши омассы. Ишиты Кинямино, Тайлаково, Таурово па 48 вўт кэртан вэлты мир вантман па лекцитман тайлалүв.

Итэх пурайн хопн, «Буран» эхалн, тухлаң хопн вўт кэртата яңхлүв.

Мўң хушева 2 607 хуят вэл, ши күтн 973 ханты.

Тата ям арат няврем сема питл. Ол мар Угут кэртан яңкем няврем сема питл, вўт кэртатн вэлты ханты семьяйт хуца хэс мултас пушхие Нуви тэрума юхатллат. Ол мар яңкем хуят антэма йил.

Мўң хушева кат участок вэл, ши тумпи стационар тайлүв, щата ипўляң 18 хуят лекцитты веритлы. Мўң Пыть-

Ях па Сэрханл пэльніца эх пила рэпитлүв, ванкўтлы телефон хўват кэртэң эхлүв ханшлалүв, щалта дыв шив яңхлат. Итэх пурайн даварт мэшаң эхлүв леккар хота тухлаң хопн китлалүв. Лўң пурайн Сэрханл пэльніца эвэлт юхан хўват леккар хоп яңхал, мўң Угут кэртэв эвэлт нявремат лекцитты ими иши шив тэтыды.

– Муйсэр нўшайт тайллаты?

– Мўң хушева сотовой карты кел па интернет вевтама рэпитл, ширн итэх щос ан веритлүв Сэрханл пэльніца тохтурат пила путартты па мўң мэшаң эхлүв шив ханшты.

Щалта тата рэпитты тохтурат вэлты хотат ан тайллат, ширн па эх хуца вэлдат.

Итэх лўң пурайн Вэн па Ай Юхан хўват «Заря» хоп ан есалды, вантэ, лупды, матты ки район бюджет хуца вух антэм, щит вер хэн? Щирн мэшаң эх Угут кэрта юхатты ан веритлат. Мўң мир лекцитты арсыр рэпатайт верлүв, итэх рэпата тэты щира рэхты непек ан тайлүв.

– Муй ширн нын

хуцана пуртэнат тэдыйт?

– Угут кэртэвн аптека хот вэл. Мўң Сэрханл воша «Сургутфармация» тэхия мосты пуртэнат лэтты щира вохты непекат ханшлүв па щалта тэдынов.

– Худыева тохтурат нын хуцана вэлдат муй антэ?

– Ям арат ол юхды «Земский доктор» немпи поступсы ширн терапевт тохтур юхтас, миллион шойт вухн еша масы, лелн вэлтыхолты щира иса мосты утат ат лэщатас. Ин пеңк ямалты тохтур мосл, вантэ, и пеңк тохтурэв Сэрханл воша вэлты па рэпитты манас, ин мўң кэртэвн тэп кат щимаш тохтур хашас.

Мўң хушева ими тохтур антэм, тэп акушер не вэл, ширн нявремат тайты пурайн имет лүв хуцела юхтыйллат. Нявремат сема питты паата елды Сэрханл вошаң пэльніца китлалүв.

Ям арат ол юхды Малоюганской кэртан ай леккар хот кэца не рўтыщаты манас, ин ширн шив тохтур даваллүв. Ши тумпи ашколая ай тохтур мосл.

Мўнева антэ тэп тохтурат, мўнева юрист, компьютеран рэпитты хуятат мослат.

– Кэртэң мира мосты пурайн прививка верды муй антэ?

– Угут кэртэң мир, мосан, мосты пурайн доньшлталдыт, тэп вўт кэртэң хантэт ан лаңхалат прививка верты. Вантэ, дыв хуцела юхтыйлды па тэрума евалты вер тэты секта эх хушлат, хуты прививка омасты ан мосл.

Угут кэртэң пэльніца

Путартас Людмила ГУРЬЕВА

Ас ёх айкелдәт

Вести жителей Оби

Айлат ёх айкелдәт әкәттү вәндтәлдыт

2016-мит одн Нуви сәңхум район Ваньцава́т кәртән муң олаңмит пұш нявремәт айкеләт хәншты па газета ләщәттү вәндтәсүв. Тәм ол лыпәт хойты тылаңн кимит пұш щимәщ вәндтәты хәр ләщәтсүв. Тыв 7, 8 па 9-мит клас-сәтн вәндтәйдты пушхиет юхтыйдсәт.

Хәлум хәтл мәр ма нявремәт пидә вәйтән-тәйдсум, айкеләт хәнш-сүв. Шәлта пушхиета ванлгәсум, хутыса компь-ютерән газета верты мосл. «Ас ёх айкеләт» немпи нявремәт пәта газета верты олнитсүв. Компьютер хұват газе-та верты ма Екатерина Клещенко вәндтәсум.

Олаңмит хәтлән вәй-тантәйдмевн нявремәт дыв олңелн еша пу-тәртсәт. 9-мит классән вәндтәйдты пух **Алек-сандр Тарлин**: «Ма 14 ода йисум. Ашкола юпийн

колледжән вәндтәйл-ты ләңхалум. Ма спорт верәт мосман тәйдлүм».

Егор Гришкин, 13 ол: «Ма 7-мит классән вәндтәйдлүм. Техноло-гия урокәта сәмәңа яң-лүм, юх эвәлт арсыр утәт верлүм. Александр Тимофеевич Клещенко муңев вәндтәл. Лүң па тәл пурайн хұд нәшты Аса яңхлүм, сорт, ай сорт велпәсләлүм».

Екатерина Тарлина, 8-мит класс: «Ма рәт ясәң урокәт сәмәңа тәйдлүм, тәп интәм муң хәнты ясәңа ән вәндтәлдыюв.

Ваньцава́т кәртәң пушхиет

Н. Рагимова верум хур

Вәна йилүм, леқкара йиты ләңхалүм. Ашко-лаевн «волейбол», «пио-нербол», «робототех-ника» тәхета әмща яңхлүм. Робототехника щирн муң Евгений Ген-надьевич Свинцовән вәндтәлдыюв».

Руслана Русмиленко, 7-мит класс: «Сыры ма хәнты якәт якты кру-жока яңхийлсум. Стәлла Валерьевна Тимиргале-ева муңев вәндтәс. Ин лүв па воша вәтты касләс, щирн муң хәнты щирн якты ән вәндтәлдыюв. Ашкола юпийн ма упем иты Сәрханл вошн вәнд-тәйдты ләңхалүм».

Надя Клещенко, 16 ол: «Ма 9-мит классән вәндтәйдлүм. Ашкола юпийн Екатеринбург вошн войт лекщитты

неңа вәндтәйдты ләң-халүм. Лүң пура сәмәңа тәйдлүм, воньщумутәт, нохрәт әкәтлүм. Ашко-лайн спортивной кру-жокәта сәмәңа яңхлүм».

Кристина Молданова, 14 ол: «Ма сыры хәнты якәт сәмәңа яксум, ин ши вера ән вәндтәлдыюв. Юдн аңкема иса верәтн нәтлүм».

Раиса Прасина, 14 ол: «Ма 9-мит класс юпийн Поднавәт вошн вәндтәйдты питлүм. Шц юпийн психолога йиты ләңхалүм. Ашколайн йма вәндтәйдлүм, юдн интернет щирн гим-настика верлүм».

Тәм газетайн лүңтаты, муй Ваньцава́т кәртәң нявремәт хәншләт.

Надежда РАГИМОВА

Нявремәт газета верты вәндтәсум

Аңки уй па пищ мӓл

Хӓннехэ сема питмал вӓш эвӓлт уяна вӓл, вантэ, лӓв аңкел пила и сухумн йирлы, мӓта ут аң шивалӓды. Ма аңкем немл Вера Никитична Тимиргалеева (эви опрац немл Молданова).

Лӓв мӓнем мосман тӓйлӓлэ. Лӓв вӓлупсы мӓнема мӓс, амтӓгылаты вӓндтӓсаюм. Ма па хӓлум упи тӓйлум. Муй арат хӓтл аңкем аң улӓс мӓн ая вӓлмевн. Лӓв иса ям па ушхӓль верӓт ин вӓнты яма нӓмлӓлэ. Хӓн мӓн ая вӓсӓв, мӓшитсӓв, аңкев сӓмл ищи кӓшаңа вӓс.

Аңкевн мӓн яма вӓлты, пӓкты вӓндтӓсаюв. Лӓв мӓнӓва тӓп ям верӓт мӓты лӓнхас. Аңкем – щит ма лӓйнем, иса пурайн мосты верӓтн мӓнема нӓтл. Ма лӓвел мосман тӓйдем. Вӓн пӓмаципа лӓвела луплум мӓнем енмӓлмал па яма лавӓлмал пӓта. Лӓв ар ӓр пунӓс, лӓлн ма ям хӓннехӓя ат йисум.

Ма лӓнхалум аңкема иса ям верӓт мӓты, лӓлн лӓв атум верӓт немӓлт пурайн аң вантӓс. Ма шеңк юрашлум, щимӓщ аңки тӓйлум.

Мама – это чудо

С самого рождения человек является счастливым, потому что связан невидимой, но осязаемой

Аңкаңкем

Ма сема питмем вӓш эвӓлт аңкаңкемн вӓндтӓлыюм, лӓв ма пӓтема аңки юкана вӓл. Щит хӓнты не Лина Григорьевна Молданова. Лӓв хӓнты семьяйн сема питӓс, щирн рӓт мирл йис верӓт, йис вӓлупсы яма па тӓса вӓлӓлэ.

Лӓв мӓнем ям верӓта вӓндтӓслэ, урокӓт верты нӓтӓс, ашколая сӓвӓңдам сӓвӓс. Интӓм ма аңкаңкема юлн иса верӓтн нӓтлум. Лӓв шеңк мосман тӓйл мӓрӓх воньшумут, лӓн пурайн мин яха вӓнта щи воньшумут аӓкӓтты йӓнхлӓв.

Мосл лупты, аңкаңкем мӓнема па яӓма иса нӓтл. Мулты вер аң тывӓл ки, лӓв яма пугӓртӓл, муй верты мосл. Щит мет ям, сӓмӓн,

волшебной нитью с матерью. Мою маму зовут Вера Никитична Тимиргалеева (Молданова). Она тот человек, который любит меня просто за то, что я есть. Мама подарила нам жизнь, наполнила заботой и вниманием, научила нас радоваться, независимо от того, что происходит вокруг.

У меня есть ещё три сестры. Сколько бессонных ночей она провела рядом с нами, когда мы болели? Она помнит каждую мелочь, связанную с нами. Она переживала за нас, когда мы были маленькими и болели, когда пошли в детский сад, после – в школу. Будет переживать, когда мы поступим в университет и уедем учиться в другой город.

Мама – это тот человек, который научил нас доброте, терпению. Она всегда учит нас и следует за нами по жизненному пути, не давая отступиться. Она прощает все обидные слова.

Она всегда старалась дать нам только самое лучшее. Мама – это мой товарищ и учитель, что бы ни случилось, она всегда даст совет,

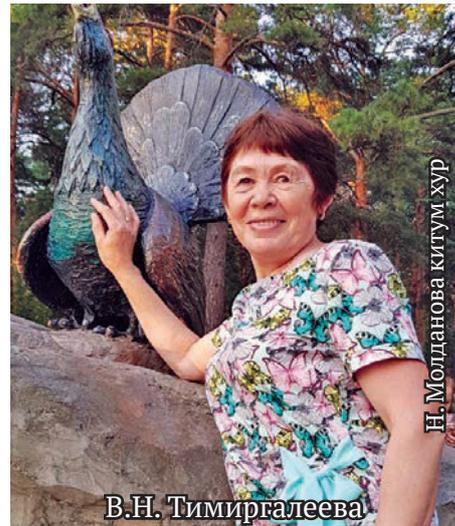
уяң аңкаңки. Ма лӓвел мосман тӓйдем. Лӓнхалум, лӓлн лӓв ар ол мӓр мӓн пилӓва тӓлаңа, яма ат вӓс.

Моя бабушка

Бабушка – это человек, который вырастил меня с пеленок, которая была со мной рядом с детства, научила всему хорошему. Её зовут Лина Григорьевна Молданова. Она родилась в традиционной хантыйской семье, поэтому хорошо знает традиции и обычаи родного народа и передает их нам, внукам.

Когда я была помладше, она помогала мне делать уроки, заплетала в школу косички. Сейчас уже я сама помогаю бабушке по дому. Она очень любит ягоду морошку, мы летом вместе с ней ходим по ягоды.

Она нас с братом всегда выс-

В.Н. Тимиргалеева

Н. Молданова килтум хур

поможет, успокоит.

Я, к сожалению, очень редко говорю своей маме о том, как она мне дорога, и как я её люблю. Я очень благодарна своей маме за её заботу обо мне с самых первых дней жизни. Она подарила мне свою молодость, время, не требуя ничего взамен. Потратила массу нервов и средств, чтобы я стала настоящим человеком и в будущем смогла добиться высот.

Мне хочется отдать своей маме все самое лучшее, хочется, чтобы она никогда не знала горя и могла гордиться мной. Мне так повезло, что в моей жизни есть самая лучшая мама на свете.

Марианна ТИМИРГАЛЕЕВА

Л.Г. Молданова

Н. Рагимова верум хур

лушает в любую минуту, старается нас понять, поддержать. Это самая лучшая, милая, добрая, счастливая бабушка на свете, которую я очень люблю и ценю. Я хочу, чтобы она жила с нами долго и счастливо.

Екатерина ТАРЛИНА

Ваньщавәт кәртәң дов пәкт

Ваньщавәт кәрт Ас хонәңән омәсл. Тәм ай кәртән вәлгы мир мисәт, ошәт, щицкүрекәт енмәлдәт, щи киньщи мет ар дов тәйлдәт.

Тәм 2019-мит одн мўн кәртәвн кәт дов пәкт вәл. Ма дыв пеләдә вантлум. Оләңмит пәкт хущи 25-30 дов яңхәл, дыв кўтәлн неврәт ищи вәлдәт. Мет вудаң хор довл немл Орлик. Лўв нәраңсухәң па ән дәңхал, хән хуятн ешн кетумлы. Лўв няня сәмәң, ширн нянь левман пәктәл эвәлт па тәхия шәшты веритл. Тәм пәкт хущи ма пәтема па кәт сәмәң дов вәл. Ит – щит акем дов, немл Чернышка. Щит ром дов, лўв ям әңки, немхәнты неврәл ән вўщкәлә па ән хәйләлә. Лўв питы вән дыв па хурамәң пурщ тәйл. Кимит – имаём дов, немл Туча. Лўв вўрты па әмвур елпуп, ищи ром. Лўв пухәл немл Тамерлан. Тәм хә кимит дов пәкт кәщая вәл. Лўв пәктәл хущи тәп хәлум не дов яңхәл. Тамерлан щи оләңән ән нәмәсл, лўв Орлик пәкт эвәлт довәт вохл. Тәп щи довәт әхәтшәк па щи Орлик пәкта мәнләт.

Дов пәктәт пелы вантман ма уша павәтсум,

довәт дыв пәктәл хущи тәп щи хуятәт есәлдәт, хуйтата эвәлдәт. Дов ләдн нәңена эвәләс, мосл тәса вәты, муй щи дов сәмәңа тәйл, щи юпийн нәң тәм дов пәкт хущи яңхты веритлән.

Табун Ванзеватских лошадей

Село Ванзеват стоит на реке Обь. В этой маленькой деревушке жители держат коров, коз и кур, но в основном они держат лошадей.

В этом 2019 году по деревне ходит два табуна лошадей, и я за ними наблюдаю. В первом табуне 25-30 голов, если считать с жеребятами. Главного жеребца у них зовут Орлик. Характер у него сложный, он очень упрям и не доверчив, не любит, когда его трогают. Очень любит хлеб, ради него даже готов уйти от табуна. В этом табуне есть ещё две моих любимых

Ваньщавәт кәртән

Надежда па Екатерина Клещенкоңән

Н. Рагимова верум хурһән

Надежда Клещенко дов пәкт пида

Н. Молданова кичум хур

кобылы. Одна из них – это лошадь моего дяди Чернышка. У неё спокойный характер. Это хорошая мать, она никогда не бросит своего жеребёнка. У неё пышный чёрный хвост и красивая грива. Ещё одна моя любимица – это лошадь моей тети, зовут Туча. Она рыже-коричневого цвета, но хвост и грива чёрные. Лошадь любопытная, но спокойная. Её сын Тамерлан возглавляет второй табун лошадей. В его табуне всего три кобылы. Табун пока маленький, но Тамерлана это не расстраивает, он с лёгкостью уведит

кобыл с табуна Орлика, пока тот не видит. Но взрослые кобылы не остаются надолго у Тамерлана, при первой возможности уходят в свой родной табун.

Наблюдая за лошадьми, я сделала выводы. Если ты знаешь, чья эта лошадь, как её зовут, этого мало, надо заслужить её доверие, знать её характер и вкусы. После её доверия ты можешь уже подружиться и с её друзьями, а если и они доверятся, то ты можешь уже спокойно ходить в табуне.

Надежда КЛЕЩЕНОК

Аңкем мет ям!

Аңки – щит мет вулаң, муй хәннэхэ тайл. Няврем мет олаңмит ясаң, лупл «аңки», рўщ муй ханты щирн лупл. Аңки давалты па мосман тайты мосл.

О.Н. Клещенко

Н. Молданова кигуумхур

Ма аңкем немд Ольга Никитична Клещенко (эви опрац немд Молданова). Лўв ям, кашаң па хурасаң. Мин ванкўтлы шай яньщман эмаш верат олаңан путартлумн, няхлумн. Яха дегут кавартлумн, ай нянят верлумн. Ма лўвела юдн нётлум.

Итэх пурайн ма мулты верты аң веритлум. Аңкем ма пидама яма путартал, лупл, муй

мосл верты. Хән ма вәна йилум, иса пурайн аңкем давалты питлем, лўвел самана па мосман тайты. Аңкем вөлупсийн масыюм. Щирн аңкидан давалман тайты!

Моя мама лучше всех!

Мама – самое главное, что есть у человека. Первое слово, которое говорит человек, это мама. Неважно, на каком языке он сказал. Нужно беречь её, любить и никогда не расстраивать.

Мою маму зовут Ольга Никитична Клещенко

(в девичестве Молданова). Она самая добрая, веселая и красивая. Мы часто смеёмся с ней, любим пить чай вечерами. Вместе стряпаем, готовим, я помогаю ей с уборкой.

Когда у меня что-то не получается, она всегда поддержит, даст полезный совет. Когда мы станем большими, будем также заботиться о ней, как и она о нас, будем также крепко любить, ценить и беречь её. Ведь мама подарила нам жизнь. Берегите своих мам!

Екатерина
КЛЕЩЕНОК

Нявремат рўтьщаты хара янхсум

Манум лўнан ма апцем пида нявремат рўтьщаты «Артек» немпи тахийн вәсум. Щи тахи Питы щорасн Крым мўвн Ялта вош хонаңан омәсл. Ма әмща щата рўтьщасум.

Шив юхатмевн хот йитат хўват тәсыюв. Ма отрядэвн вәдты эвет па вожатойт пида вәтаңа йисум, щит Таня, Лена па Серәжа. Кашаң хәтл рўтьщаты тахевн арсыр әмаш етнхотат верантсыйт.

Хәтл мәр мўң щораса па бассейн хуши певалты янхсўв.

И пўш тутан хопн щорасн тәсыюв, щи эвалт «Артек» рўтьщаты тахев яма кәдәс, дельфинат шиваләсўв. И пўш аләнан мўң Аюдак репа янхсўв, щит хурамаң тахи. Артек етн хара янхсўв, щата ара́т арисўв.

Рўтьщаты пурайн кашаң хәтл мўң әхәт хәтла ләщәтыйлсўв. Щи пурайн иса отрядат күтәдн кәссәт. Мўң щи хәтлән олаңмит тахи холумсўв.

Әхәт хәтлән дetyяньщты хотн вән пәсан версы, епләң торт-нянь вәс, щалта әмаш етн

хот. Юхи мәнты пура юхтәс, щи хәтлән итэх нявремат холдәсәт, вантә, рўтьщаты пурайн шеңк ләхсаңа йисўв.

Ма олаңмит пўш нявремат рўтьщаты тахия янхсум, ма пәтема щит мет ям па әмаш тахи.

Моя первая поездка в детский лагерь

Этим летом я с сестрой ездила в международный детский центр «Артек». Он находится в г. Ялте республики Крым на берегу Чёрного моря. Это был незабываемый отдых.

По приезду нас распределили по комнатам и отрядам. Я познакомилась с девочками из своего отряда и с вожатыми, их звали Таня, Лена и Серәжа.

Каждый день у нас проходило что-то ин-

Руслана Русмиленко

Н. Молданова кигуумхур

тересное, вечерами были концерты.

Днём мы обязательно ходили купаться на море и в бассейн.

Однажды мы ездили на экскурсию на корабле, весь Артек был у нас перед глазами, видели дельфинов. Один раз в 4 часа утра ходили на гору Аюдак, очень красивое место. Ходили на Артек арену, там пели песни.

В течение всех дней отдыха мы готовились к последнему дню, в тот день была битва между отрядами. Очень ин-

тересные были соревнования. Наш отряд занял первое место.

В последний день в столовой был огромный торт в честь закрытия смены, а потом заключительный концерт. Когда прощались, многие плакали, потому что за время отдыха в лагере все сдружились.

Я первый раз ездила в лагерь, для меня он является самым лучшим.

Руслана
РУСМИЛЕНКО

Шуши мир ясңат дерамтлът

Югорской научной ашкола ёх грант вух унтасн щимәщ рәпата тәлът: «Динамика и константа в югорском языковом сознании». Щи вухәң нётупсы 2018-мит одн североведения гуманитарной институт хуши Югорской научной ашколайн рәпитты ёх холумсәт.

ЩИ вух унтасн учёной ёх дерамтты питлът, хутыса Ёмвош округевн этнолингвистической верәт мәнлът. Однәлн дыв хәншты питлът, хутыса Югра мўевн шуши мир ясңат дерамтлът. Щәлта дыв хәншлът, муй иты рўщ ясәң па шуши мир ясңат ийха вәлдәт.

ЩИ вер пәты учёнойт 1 миллион 200 шураc шойт вухн мәсыит.

Лыв кәт ол мәр ши вер әхтыйн рәпитты питлът. Оләнмит ол мәр дыв Сўмәтвош район Югра мўевн па Шурышкарской район Ямал мўв хўваттыйн яңхсәт. Щәта уша павәтсәт, муйсәр

ясңатн мир путәртлът, щәлта ясңат хәншсәт. «Динамика и константа в югорском языковом сознании» немпи сайт версәт. ВАК журналәт хуши научной непекәт есәлсәт. «Языки и культура народов Арктики как полиэтнического региона в условиях глобализации» немпи научной мирхот ләщәтсәт, ши юпийн научной путрәт пида киника есәлсәт.

Тәм одн учёной ёх вән киника ләщәтман рәпитлът, хута иса ясңат

дерамтты вер оләнҥан хәншлът.

ЩИ вән рәпата тәлът Югорской государственной университетн рәпитты ёх д.ф.н. Н.Г. Долженко, рўщ ясәң па литература кафедрин рәпитты неңәт М.Г. Бакшеева, М.С. Выхристюк, Ю.В. Исламова, С.В. Онина, А.А. Пыхтеева, Е.А. Челака, айлат учёнойт В.Н. Нейман, И.П. Савчук па М.В. Толопило.

Хәнты ясәңа тулмащтәс Надежда РАГИМОВА

«Вош Юхан» немпи община кәщә не

Кашәң ол «Товары земли Югорской» немпи тынесты хәра Касум кәртәң мир вўды нюхи, хўд, пуркайт тыныты юхтыйллът. Дыв кўтәлн Вўтвош кәртәң кәщә не, «Вош Юхан» немпи община тәхи кәщә не Прасковья Константиновна Гарипова (Молданова) вәс.

ЩИ община 2017-мит одн тывәс. «Мўң 420 шураc шойт грант вухн мәсыюв, ши унтасн хәнты ай хоп верты вәндтәты хәр ләщәтсўв. Мўң хуцева Геннадий Сенгепов верәнтты хә вәд. И хоп Касум кәртәң йис, катра пурмәсәт давәлты хот, и ай хоп Вўтвошев кәрт пәта версўв», – лупәс П.К. Гарипова.

Елды лўв община верәт оләнҥан ай тәс:

– Общиная лунум ёх вет тонна арат арсыр воньшумутәт әкәтсәт. Тынесты хәра юхтум Ёмвошәң мир яма воньшумутәт ләтлът.

Ма худна Касум кәрт рыбокооп хуща лапкайн рәпитлум. Елды воньшумутәт ши рыбокоопа мәты питлўв, ләдн дыв елды ат тынысәт. Елды нумәс

тәйлўв воньшумутәт әкәтты па тыныты вер пәта грант нётупсы вух вохты ләңхалўв. Вантә, Вўтвош кәрт па ванән вәлты вўт кәртәтн вәлты мир шеңк яма па ар воньшумутәт әкәтлът.

Ипўш хоп мотор ләтты пәта вух вохсўв, ям, хути сора вухн нётсыюв.

ЩИ тумпи 2016-мит одн грант вух унтасн лўң пурайн рўтьщәты хәр ләщәтсум. Щит кәртәң культура хот хуща рәпитл. Тәта 10 мултас кәртәң няврем рўтьщәл. Тәм тәхийн эвет-пухәт арсыр хәнты верәта вәндтыйллът. Щит пәта Нуви сәңхум вош па Касум кәрт эвәлт верәнтты ёх вохсўв. Ин кашәң кимит сменайн нявремәт пида вўт кәртәта яңхлўв па уша верлўв, муй щирн вўдең ёх вәлдәт па вўдәт давәл-

П.К. Гарипова

Л. Гурьева верум хур

лът. Щи тумпи итәх пухәт хўд вәдпәсләты ёха хўд вәлты нәтлът. Нявремәта щиты рўтьщәты шеңк мәстәс.

Ма шеңк ләңхалум Вўтвош кәрт пўңәлн атәлт вўт кәрт омәсты, ләдн шив рўтьщәты щира пирәщ имет тәты. Мўң «УАЗ» машина тәйлўв.

Ма иньщәссум, муйсәр нўшайт дыв общинаед тәйл? Юхды лўв лупәс, хути

сотовой карты кел ветама рәпитл, щирн итәх мосты пурайн Касум кәрта муй Нуви сәңхум воша кәщәйтә путәртты ән веритлът.

Ешавәд йилуп 2020-мит ол питл, щирн Прасковья Константиновна Гарипова ям вўща ясәң китлўв. Елды «Вош Юхан» немпи община ёх яма, тәса па вешката ат рәпитлът!

Людмила ШУЛЬГИНА

Увас мир кәсупсәт

Әхәл шөпи Яма навәрл

Тыгнһан җвәлмәты вўтьщийл

Увас мир ханты, вухаль па юрн мирәт йис культура я лунман вәлдәт. Айтелн увас хәннехә вой-хўд велман, вўдәт давәлман, сыр-сыр пурмәсәт верман па давәрт вәнтәң вәлупсийн вәлты тәса хошман, кўш вәнт кәртәтн, кўш ләщкам нәрумн вән әхләл партум щирн вәлдәт. Ад хәннехәя щиты вәлты шенк давәрт питл. Тәп каркам па апрәң, пәсты кўруп па рәпата пела сәмәң, верәң па елды вўратты хуят вәнт шушийн вәлты веритл. Ищимәщ хәннехә хурасләл увас мир кәсупсәтн мосләт.

Щиты ван хәтлуп тыләщ 2-мит хәтл вўш әвәлт 8-мит хәтл вәнты Россия мўв увас мир кәсупсәтн әрашты әх Әмвошн әктәщийлдәт. Щиты тыв Якутия, Коми, Магаданской, Тюменской, Красноярской, Хабаровской, Камчатской, Эвенкийской, Чукотской, Ненецкой па Ямало-Ненецкой мўвәт әвәлт 102 әрашты айлат не-хә юхтыләс.

Югра мўв әрашты әх – щит Нуви сәңхум район әвәлт Михаил Игишев па Сергей Анямов, Нефтеюганской район әвәлт Максим Нигаматуллин па Артём Назаркин, Сәрханл район әвәлт Артём Лакиенко па Кристина Твердохлебова, Сўмәтвош район әвәлт Юрий Чупров, Сәрханл вош әвәлт Алексей Рочев, Урай вош әвәлт Мария

Ижик, Нижневартовской район әвәлт Мария Кондейкина, Нижневартовск вош әвәлт Юлия Шмидт па Ксения Александрова.

Россия мўв әвәлт әктәшум айлат әрашты әх вет щирн кўтәлн кәссәт. Щит хәдмит пўш навәрмәты, юх пида хәхәлты, лаюм җвәлмәты, тынһан сўва тәхты па әхәл шөпи навәртты кәсты утәт.

Щиты хәдмит пўш навәрмәты верн айлат хәйт кўтн оләңмит тәхия Красноярской мўв әвәлт Павел Земцов питәс. Лўв 12,06 арат метра навәрмәс. Кимит – Югра мўв әвәлт Артём Лакиенко – 10,86 метра. Хәдмит – Ямал әвәлт Виктор Сегой – 10,70 арат метра навәрмәс.

Айлат неңәт кўтн Красноярской мўвн вәлты эви Анастасия Богаткова нух питәс, лўв 8,48 метра арат навәрмәс. Кимит тәхи ищи Красноярской мўв әвәлт Алина Мусаретова холумтәс. Лўв 8,46 метра арат павтәс. Хәдмит тәхия Югра мўв әвәлт

Юх пида хәхәл

Кәсты хәрн

Лаюм тәхл

Лаюм тәҗһы ақташсат

Әхәл шәпи навәрл

әрашты не **Мария Ижик** питәс, лүв 8,23 метра арат навәрмәс.

Юх пида хәхәлты кәсупсы Ёмвошн А.В. Филипенко немуп тәд ширн мәнты кәсупсәт дэщәтты тәхийн версы. Әхәт уша йис, хәйт күтн олаңмит тәхия Ненецкой округ эвәлт **Антон Латышев** питәс. Кимит – Красноярской мұв эвәлт **Эдуард Комаров**, хәлмит – Ненецкой округ эвәлт **Роман Латышев**. Айлат эвет күтн олаңмит тәхия Красноярской мұв эвәлт **Елена Соловьёва** холумтәс. Кимит – Ненецкой округ эвәлт **Яна Осичева**, хәлмит – Югра мұв эвәлт **Мария Кондейкина** нух питәс.

Лаюм евәлмәты немпи кәсупсы Ёмвош пүңәлн вәлты хәрн версы. Мет хұва даюм, 205,03 метра арат, Ямал мұв эвәлт **Матвей Лаптандер** евәлмәс. Кимит тәхия ищи Ямал мұвн вәлты хә **Юрий Лаптандер** питәс, 194,00 метра арат. Хәлмит тәхия Красноярской мұв эвәлт **Роман Журавлев** холумтәс. Лүв 187,52 метра хұват даюм евәлмәс. Эвет күтн олаңмит тәхия Тюменской мұв эвәлт **Людмила Порошенко** холумтәс. Лүв 115,55 метра хұват даюм евәлмәс. Кимит – Красноярской мұв эвәлт **Виктория Кожина**, лүв хұват 93,70 метра. Хәлмит

тәхия **Анастасия Богаткова** питәс, лүв ищи Красноярской мұв эвәлт юхтәс. Тәм айлат не 92,88 метра хұваттыгн даюм евдәс.

Тынщәң сұва евәлмәты кәсупсийн олаңмит тәхия Якутия мұвн вәлты не **Валерия Туприна** питәс. Лүв Россия мұв дуваттыгн неңәт күтн рекорд верәс – 50 арат тынщәң сұва евәлмәс. Кимит тәхия **Мария Каневая** Ненецкой округ эвәлт мәсы (13 арат), хәлмит – Красноярской мұв эвәлт **Анастасия Богаткова** (7 арат). Хәйт күтн мет ар тынщәң сұва **Алексей Созонов** евәлмәс – 146 арат, кимит тәхия Ямал мұв хә **Юрий Лаптандер** питәс, 56 арат пұш. Хәлмит тәхия Красноярской мұв эвәлт **Эдуард Комаров** вүс. Лүв 36 арат пұш евәлмәс.

Әхәл шәпи навәртты кәсупсийн Красноярской мұв эвәлт **Эдуард Комаров** 911 арат пұш наврәс па олаңмит тәхия питәс. Кимит – Саха Якутия мұв эвәлт юхтум әрашты хуят **Алексей Созонов** (612 пұш). Хәлмит тәхия Югра мұвн вәлты вухаль хә **Сергей Анямов** питәс. Лүв 610 арат пұш әхәл шәпи наврәс. Неңәт күтн олаңмит тәхия Красноярской мұв эвәлт **Анастасия Богаткова** холумтәс, 353 арат пұш. Кимит тәхия

Нух пигум эвет

Нух пигум хәйт

И. Самсонова - верум - хураг

Красноярской мұвн вәлты не **Елена Соловьёва** вүс. Лүв 305 арат пұш әхәл шәпи наврәс. Хәлмит – Ямал мұв эвәлт **Мария Куртямова** вәс, лүв 303 арат әхәл тайл.

Щиты ийха лүңәтты ки, **Ямал мұв** эвәлт юхтум айлат кәсты ех иса әрашты верәт күтн олаңмит тәхия питсәт. **Красноярской**

мұв әрашты эвет-пұхәт кимит тәхия холумсәт. **Югра мұв** айлат әрашты ех хәлмит тәхия вүсәт.

Мосл ястәты, 2020-мит одн ай кер тылашчн увәс мир әрашты кәсупсы Якутия мұвн ләщәтлы.

Ар ол нямвремат касты вэнлтэл

Там ванан Ёмвошн Россия мўвтел Увас мир касупсы вэс. Тыв Россия мўв арсыр вошат, кертат эвалт касты ёх юхтыйлсат. Лыв кўтэлн вэс Варьёган кертан нямвремат касты верата вэнлтаты хэ Александр Юрьевич Фальченко. Ма лўв пилэда путартсум.

Александр Юрьевич Фальченко лыпат енумты тылэц 25-митн 1971-мит олн Волгоград вошн сема питас. Лўв Югра мўв физической культура заслуженной рэпатнек, Россия мўв физической культура па спорт отличник, Увас мир касты вер хўват мастер. Нижневартвской район Варьёган кертан вэл па рэпитл, имел пила вет нямврем па хилэт тэйл.

– Александр Юрьевич, еша путарта, хэн нан нямвремат Увас мир касты верата вэнлтаты питсан?

– 1980-мит олэти ма аңкем-ащем пила Волгоград вош эвалт тыв, Увас мўва, Новоогант воша, касалсум. Тата ашколайн вэнлтылдемн ма Увас мир касты верата катласум, арсыр касупсэта яңх-

сум, ванкўтлы нух птыылсум. Ши пурайн тата Увас мир касты вертэп лэщатты питсы.

Ма иши ашкола юпийн вэнлтылсум па айлтыева Варьёган кертан нямвремат касты вэнлтаты олнитсум. Ин 25 ол мултас ши рэпата тэдум. Мўң ашколаевн сот мултас нямврем вэнлтыл. Ма

физкультура урок тэдум, щата программа хуца увас мир касупсэта вэнлтаты вер иши ханшман вэл. Ши тумпи ма хуцэма «Олимп» немпи касты ашкола 40-кем эви па пух юхтыйлэйт.

Нямвремат пелы ванттемн ма уша вердум, итэх хуятат айтэлн касты вер пелы саманат, итэх шеңк рэпатайн, па хуятат апраңа кэслат. Манема мет эмаш шуши мир нямвремат пила рэпитты. Вантэ, лыв айтэлн ацилада нэтлэйт вўды таш давалты, хўд па вой велпэслаты, щирн кэсаңа-эраңа енумлэйт.

Мўң ашколаевн касты вер иса лэщатман вэл, щирн яма па тэса нямвремлўв вэнлтэллўв.

– Ванкўтлы муй аңтэ касупсэта яңхлэты?

– Кашаң ол округев хўватыйн вэнлтылты Увас мир касупсэт лэщэ-

тыылдыйт. Итэх пурайн мўң Нижневартвской районэв хуца вэллэйт. Итэх нямвремат мўң Увас мир касупсыя, вэн хуятат Россия мўв Чемпионата лэщатлэйт.

Интэм пурайн касупсэта яңхты пата шимл вух мады, щирн тэп кат касты пух панан вўдум. Мосл лупты, хути там ийсн Нижневартвской район эвалт тэп Варьёган кертан пухат Увас мир касупсэти кэслат. Лыв мет апраңа па яма кэслат, олэңмит, кимит тэхета нух птыыллэйт. Тэнял Камчатка мўвн вэдум Увас мир касупсийн мўң Варьёган кертан пухев Юра Казамкин 880 эхал шэпи наврас. Ши тумпи тэнял мўң Варьёган кертан касты нямвремлўв 22 сорни, 21 щел вух па 11 патарух мевл посат холумсат.

Людмила ГУРЬЕВА

Нянь верты не

Нуви саңхум район Касум вошн ма вэтаня йисум ханты не Екатерина Михайловна Инночкина пила. Лўв тэса нянь верты хошл, щирн Касум вош йис пурмасат давалты тэхия лўв вохлы, щата мойң хуятата ванлтэл, хутыса нянь кэр алыты мосл, хутыса нянь верты.

Там ханты не Хўлдор кертан сема питас па енмас. Ащел – Михаил Алексеевич Песков – вўды давалты хэя, вой па хўд велпэслуман вэс. Аңкел – Ираида Антоновна Тарлина – иши Хўлдорэң не вэс. Щата Екатерина ай пура оллад мансат, аңкел эвалт лўв арсыр не верат вэнлтас, мет яма нянь верты хошл.

Лўв Касум вошн ашкола етшуптас, щалта икия манас. Виктор Олегович Инночкин вэн пухал ин Ёмвошн «Север-речфлот» хуци рэпитл. Татьяна Олеговна эвел Нуви саңхум вошн вэл

па пецкэт лекшитты неңа нэтман рэпитл. Хэн нямвремнэл ая вэснэн, Екатерина Михайловна Хўлдорн вэс, щата фермайн рэпитас. Ши тэхийн вухсарат, пэрщат енмалсыит. Щалта икел аңтэма йис. Нямвремнэл ашкола манты пурая йис, лыв Касум воша касалсат.

Олэңмит олэти даварт вэс, эхатшак Екатерина Инночкина ям хэя кимит пўш икия манас, щит Сергей Данилович Ерныхов. «Мин лўв пилада ашколайн яха вэнлтылсумн. Хэн яха йисман, лўв иса верати манема нэтас. Нямврем-

Е.М. Инночкина

Н. Рагилова берум хур

ңалам ши пурайн ая вэснэн. Эхатшак па кат эвемн сема питсанэн, щит Августина па Ксюша Ерныховнэн. Ин ма хилы тэйлдум», – лупл Е.М. Инночкина.

Там ханты не арсыр тэхетн рэпитас, ашколайн нямвремата детут кавартман вэс. «Нумсаң эх» рўтыщаты тэхийн лўң мэр рэпитл, иши нямвремат лапэл. Там ванан рыбоопн нянь верты неңа рэпитты

питас, еплэң ай нянят иши верл. Ши тумпи Екатерина Михайловна Касум вош музея вохлы, лэлн мойң хуятата ванлтаты, хутыса нянь кэр алыты мосл, хутыса нянь верты.

Ешавэл Екатерина Инночкина сема питум хатлэл постаты питл. Щирн ма лэңхалум, лўв талана, яма, уяңа ат вэл.

Надежда НОВЬЮХОВА

«Мет ям хуят» Полнават кэртан

Там ол «Хоттел ёх» ода альщасы. Па ши вўранан Полнават кэртан «Мет ям хуят» эмаш кэсупсы лэщатыйлсы. Кўтэлн нивл хуят кэссат. Дыв ванлтупсыя верум пурмаслад тэсат, хотан ёхлад оланан путартсат, ара-якат, вэлтэл мар ёша павтум мойлупсэт, ишак непекат ванлтасат.

Людмила Николаевна Костина 2018-мит олн 60 тада йис. Тэнял ши вулаң хатлал пида дўв Касум мўвн округ кэща неңан вўща ясаңан лупсы. Лўв там хатл вэнтэ рэпитл па хэн веритл, хурамаң пурмасат тыйл. Арсыр ёрнасат, щашкан сакхат, посат, севум вейт па сыр-сыр эмаш ут ванлтупсыя тэс. Лўв «Шедевры вязания» немпи мойлупсийн катлуптасы.

Валентина Матвеевна Попович Полнават пельницайн 36 тал рэпитас. Вэлты хотл шеңк тэса тайлалэ. Щит пата «Дом образцового содержания» немн юкантсы. Хот ов харл хуши арсыр аня лыптат омасмал, икисаңан сыр-сыр ушхўл хуракат версаңан. Хилыдал щата аматман юнтлат. Попович хот ов – щит Украина па ханты мир лэхсаңа вэлты щир.

Ольга Матвеевна Сайнахова – Тўкьякан кэрт не, 25 ол ай пушхат пата летут каварман рэпитас. Ин рўтышуман вэл, нявремлада, хилылада нётл. Ай пура вўш эвалт тыйты, ёнтасты, сак каратты хошл. Лўв щашкан сух, сак, сухум, хўл сух па лўват эвалт арсыр хурамаң па

эмаш пурмасат вермал. Ольга Матвеевна кашан пураин сыр-сыр ванлтупсэта, етнхотата, вэндтыйлты харата яңхийл, мата утат Нуви сакхум вошн, Касумн, Полнават кэртан верантлыйт. Мата вера ан кўншемал, иса тэса па апраңа верлалэ. Щит пата «Надёжность» немпи мойлупсийн масы.

Анна Матвеевна Себурова иши Тўкьякан кэртан не. Лўв «Тепло семейного очага» нем ёша павтас. Анна Матвеевна 400 арат хоттел ёх оланан уша верас па «родословной юх» ханшас. Етнхотн дўв опрашдал оланан путартас. Хута дыв рэпитсат, муй вэлупсэл хўват версат.

Валерий Николаевич Сенчуров 1957-мит олн сема питас. Лўв катра йис хур вўты щўнкат па хурат ванлтас. Ащел хур, мата хэ Белорусия мўвн сема питас, аңкел – Дальний Восток мўв эвалт юхтас. Лўв яйдал пида Ваньщават кэртан сема питсат, упел – Устрём кэртан. Иимел па нявремлад Полнават кэртан нуви тўт шиваласат. Валерий ар ол Полнават интернат хошмалты хот хуши кочегара рэпитас. Ин дўв рўтышуман вэл. Хур вўты щўнкат ай пурайд вўш эвалт шавиман тайсалэ. Ин нумас верас, щитат пурмасат шавиты па ванлтаты хота мойлаты. Лўв «Фото-раритет» немн юкантсы.

Людмила Васильевна Туполева рэпатайд оланан путартас. Ай тохту-

Л.Н. Костина

О.М. Сайнахова

ра вэндтылэс, щалта Сўматвош пельницайн рэпитас. Икия манмал юпийн Полнават кэртан вэлты питас. Щата дўв ай пушхат хатл мар лавалты хотн ай деккара рэпитас. Яма рэт ясналн путартал пата иши рэпитты тэхелн ханты ясаң вэндтаты неңа паватсы. Юхи хашум олатн Людмила Васильевна «Родник» немпи кўлуп хотн верантты верата вэндтаты тахийн кэща неңа вэл.

Ванлтупсыя дўв ёнтум па верум пурмаслад тэслэ. Щит ёрнасат, аканят, сак эвалт картум па ёнтум па сухум эвалт тьюм утат. Там ханнехэ пелы саман хуят. Мулты эмаш вер кэртан муй па вошн тывл ки, Людмила Васильевна иса щата вэллял. Щит пата дўв «Мет ям хуят» мевл посн «ЛюдМИЛино рукоделиЕ» нем щирн катлуптасы.

Надежда Ильинична Тользина Вўтвошн вўлең хоттел ёх хуца сема питас. Ин дўв Полнават кэрт пельницайн рэпитл. Лўв яма ариты, якты, ёнтасты хошл. Там ханты не арсыр етнхотатн шивалаты рахл. Рэт мўвл сам вўшалн тайлалэ. Эвидал иши ши эмаш вера вэндталэ.

А.М. Себурова

Лўв «Любовь к родной земле» немн масы.

Лариса Николаевна Филатова там пўш 60 тада йис. Рўтышаты мантал вэнтэ Кондинской кэртан пельницайн лаборант неңа рэпитас. Яң ол юхлы аңкел кашаңа йис па щит пата дўв Полнават кэрта вэлты юхтас. Интам вэнтэ кашан аңкел вантман тайлалэ. Тыв юхатмалн дўв верантты неңат пида вэтаңа йис па лыв пилэла иши ши эмаш вера катласмал. Там хатл ванлтупсыя верум пурмаслад тэс. Лўв «Творческий полёт» немн масы.

Антонина ЛЕДКОВА,
Нуви сакхум вош
Ханты ясаңа
тулмащтас
Надежда ВАХ

Югра мўвев тащяң ванлтупсы

«Ильбигорская» община ёх

Касум ёх Нуви сянхум район
кёща С.П. Маненков пида

И. Самсонова вёрумхурят

Округев сема питум хятл вўраңан Ёмвош «Югра-Экспо» хотн хәлүм хятл мәр «Товары земли Югорской» немпи тынесты ванлтупсы рәпитәс. Тыв Югра мўв эвәлт кәтсот мултас мет тащяң па рәпата пела сәмәң мир юхтыйлсәт. Дыв тәлаңтелн ванлтәсәт, хути округевн әнтә тәп питы вуй па газ вәд – мўң ищки тащяң мўвевн-йиңкевн арсыр летутәт енмәдты, вәнтән воньшумутәт, тулхәт, сыр-сыр лыптәт әкәтты, арсыр пурмәсәт верты, дәмәтсухәт ёнтты, вой-хўд велпәсләты, мойңа юхтум ёх пәты рўтыщәты верәт дәщәтты, непекәт, киникайт хәншты па есәлты, мир ямәдты па лекшитты, па па сыр-сыр мосты верәт тәты рәхл.

Тащяң ванлтупсы хўват йәхмемн нәмәс-сум, яна па, ши луват тащяң па хурамәң мўвн мўң вәлдўв. Муй тәп тәта ән вәс: судәң, няр, пәсәң па дыләң хўд; вўды, пә-рәщ па мис нюхи; ищи-мәщ колбасәт, карәң пушәх, есум йиңк, рәк па няр мис вуй; сыр-сыр воньшумутәт, хурамәңа па әмща верум вән па ай няниет. Арсыр кўр дәмәтсухәт – пуркайт, вейт, пунаң вей шәпәт; сыр-сыр пунаң миләт, щәшкан сәхәт, ёрнасәт, сәк хурамәт, тўрлопсәт, тунты эвәлт вән па ай ан-сәнәт, увәс мир юнтутәт па па сыр-сыр мойлупсы утәт.

Итәх ёх пида ма путремәсум. Щит пәта интәм нынана Касум

мўвн вәдты апрәң дыв сәтлә вер тәйты хәнты ёхлўв оләңән айкел тәлүм. Савр-вавр хәнты неңие **Валентина Тарлина** хәтмит пўш ванлтупсыя юхәтл. Ма иныщәссум, мәта йилуп пурмәсәт ванлтупсийн вантты рәхл? «Тәм олн мўң ям арат сыр-сыр воньшумут: вўрты воньшумут, тохтәңвәд, хумәсвәд, мәрәх, шәмши, сәвупсы әкәтсўв. Щит пәта тәмхәтл әнтә тәп тынесты щира воньшумут тәсўв, иса мойң мир Касум воньшумутн лапәтлўв. Ши тумпи тәм пўш ма пилема тыв Зоя па Яков Тарлиннәң юхәтсәңән. Ма дынан ванлтупсыя вохсәдам. Вантә, Яков тәса хәнты кешет па сотупәт верл,

Зояём па тунты хушәпәт ши мурта верты вәндәс, сәмңәлама амәт. Щәлта сәкәң хурамәт, тўрлопсәт ищи хурамәңа верты хошл». Дәңхалум, дәдн тәм вертутәң кәтнән елды ищиты ванлтупсыя ат юхтыйлсәңән.

«Ильбигорская» община кәща **Мария Игишева**: «Ма лапәт ол мәр тыв юхтыйлдум. Тәм ол вәнтән воньшумут телыева вәс, яма әкәтсўв. Щәлта хўд яма велпәсләсўв, сорт па сорт хўд нюхи тыв ищи тәсўв. Тунты хушәпәт, ям арат пуркайт тынесты хәрн мира ванлтәлўв. Ши тумпи ай пушхәт пәта ёнтум нумсәң кинишкайт. Щитәт Кристина вән менём ёнтәл. Вантә,

Валентина па Зоя
Тарлиннәң

сыры оләтн ай няврем пида юдн омәсман нумса юхтәс, пушхиела и ол сема питум хәтла йилуп щирн сух эвәлт нумсәң кинишка ёнтты па мойләты. Вантә, ай тәпие ши пида юнтты пурайн луйлал мет йама рәпитты питләт. Тывум кинишка рәтнаева шеңк мәстәс, интәм па ёхлўв ищи дәңхаләт әмәщ кинишкайт дәтты».

Югра мўвев ХХIV-мит тащяң ванлтупсы оләңән елды етты газетайн па хәншлүм.

Ирина САМСОНОВА

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№24 (3540), 19.12.2019

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных
и внешних связей Ханты-
Мансийского автономного
округа – Югры

Редакция

Врио директора –
Кондина Г.Р.
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного
редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Рагимова Н.В.
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г.Ханты-Мансийск,
ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.
Заказ **5169**
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере
связи, информационных
технологий и массовых
коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов
публикации не
обязательно отражает
точку зрения
редакции.